

ОХРИДСКИ ПРОЛОГ НА СВЕТИЯ ВЛАДИКА НИКОЛАЙ СРЪБСКИ за 13- ти март

1.

Свети Никифор, Цариградски патриарх.

Управляваше светата църква мъдро и ревностно, като най-висш архипастир цариградски. Когато Лъв Арменец встана срещу иконите, той се противопостави на царя и най-напред го съветваше, а след това го изобличаваше. Затова нечестивият цар го изгони на остров Проконис. На този остров имаше манастир, който самият Никифор беше съградил в чест на свети Теодор. Тук този изповедник на православната вяра прекара тринадесет години, а след това се помина и се представи пред Господа през 827 г. След като загинаха всички царе иконоборци и на царския престол се възправи Михаил с майка си Теодора, а на патриаршеския бе върнат патриарх Методий, през 846 г. пренесоха мощите на свети Никифор от Проконис в Цариград и те бяха поставени първо в църквата „Света София“, от която именно бе изгонен приживе патриархът, а после в църквата на Светите Апостоли. Главният празник на този голям йерарх е на 2 юни, а на 13 март се празнува откриването и пренасянето на неговите нетленни мощи. От Цариград свети Никифор беше изгонен на 13 март и пак на 13 март, деветнадесет години по-късно, мощите му бяха пренесени в столицата.

2. Света мъченица Христина Персийка.

За непоколебимо изповядване на вярата Христова беше подложена на люти мъчения в Персия през IV век. Мъчителите толкова жестоко я бичуваха, че тя не издържа и почина. Душата ѝ се отдели от измъченото тяло и се пресели във вечната радост на Христос, нашия Цар и Господ.

3. Свещеномъченик Публий.

Този свещеномъченик беше приемник в епископството на славния Дионисий Ареопагит в Атина. Като епископ е измъчван от неверници и е посечен през II век. За мъките, които претърпя за кратко време, наследи живот вечен.

Цариграде, чудни граде край Босфора син,

с твоята слава чия ли може да се мери слава?
Арена страшна бил си ти за духовни борци,
за еретици богохулни и за светци Божии.
Като на сито решето през вековете дълги
пресял си ти и отцепниците, и слугите Божии.
Окалян си от грехове много и от настървеност грешна,
осветен си от мъченическа кръв преобилна.
Духовните герои кой би могъл да изброи,
и виденията вси небесни, и светите твои тайни?
Ангели Божии често са на тебе кацали,
а хората са се като ангели към небето възнасяли.
Божията Майка се много пъти в теб появи,
да избави застрашените, болните да изцери.
Ята от светители дивни над тебе кръжат
и молитви твоите деди към Всевишния издигат.
О, колко само светители деца бяха твои!
Колко цвят до цвята грейна - и светец до светеца!
Историята и календара ти с кръвта си писа,
с твоя труд се и Символът голям написа.
И за теб да се каже това може:
сред градовете много червена си ти буква.
Вселената си с вяра свята просветил,
от езичничество и ереси си света изцелил.
Многострадален, неунищожен, не си отминал още ти.
И по земята, и по небето твоята слава отеква:

всеки кръстен ти благодарност голяма дължи.

РАЗСЪЖДЕНИЕ

Големи са били онези християни, които са имали голяма любов към Христа. О, колко наистина големи християни са били богоносните ни отци и мъченици! В наше време за мнозина е трудно дори да си представят това. Ето какво изповядва един от тях, св. Симеон Нови Богослов, в своя манастир пред всички монаси. Когато говори от свой опит за това как върху него са се изпълнили думите Господни „Игото Ми е благо и бремето Ми е леко“, той споделя: “Вярвайте ми, когато прибягнах към Бога, Спасителя мой, не срещнах нищо жалостно, тежко и непоносимо... Голяма и непоносима жалост изпитвах само за това, че не можех да намеря достатъчно поводи да умра заради любовта Христова”. Не са ли такива души като пламъци, затворени в глинени съдове? Пламъци, винаги въздигащи се и към небето устремени! Само да свалиш похлупака, и пламъкът полита нагоре.

СЪЗЕРЦАНИЕ

Да съзерцавам Господа Иисуса Христа на съда пред Ирод, и то:

1. Как на Ирод най-напред му стана драго, че вижда Иисус, не от някаква душевна потребност, а от любопитство,
2. Как Ирод се надяваше да види някакво чудо от Иисус, но се излъга в това, защото Господ мълчеше на всичките му подпитвания,
3. Как Ирод със своите хора се подигра на Господ и как го облече с бяла дреха.

БЕСЕДА

за помирението между злите, за да вършат зло

“ И в този ден се помириха Пилат и Ирод помежду си; защото бяха преди това скарани “ (Лк. 23. 12)

И с обругаването и унижението свое праведникът прави добро на враговете си. Той ги помирява. Наистина в този случай тяхното помирение не е означавало, че заедно ще вършат някакво добро дело, а че заедно ще преследват праведника. Но поне пламъкът на тяхната взаимна омраза е отслабнал и угаснал. За праведника и това е награда. Пилат и Ирод бяха врагове. Но в деня, когато Спасителят беше изправен пред съда и на единия, и на другия, те се помириха. Князът на Мира донесе мир на враждуващите, мир, който помага да се издяла кръстът за Него. Но Той дойде точно за това – да бъде доброволна жертва за греховете на мнозина. И днес заклетите противници се помиряват, когато трябва да нападнат и да осъдят Господа. Мнозина са тези, които воюват помежду си, докато не им споменете името Господне. Но щом чуят това име, постепенно прекратяват враждата, за да нападнат това свято име. Неправедникът по-лесно понася друг неправедник, отколкото праведника. По-лесно неправедник се разбира с неправедник и се помирява с него, отколкото с праведник. И партиите в някои страни, дори и да са в най-люта вражда, се помиряват, когато трябва да се отсъди какво място да се даде на Господа Исуса Христа в държавата: първо (каквото Му се полага) или последно? При такъв въпрос заклетите врагове се помиряват само за да могат да отредят на Господ последното място. Така също и по онова време враждуващите партии на фарисеите и на садукееите се помириха и съюзиха срещу Христа. А защо Най-чистият и Най-нужният да бъде на последно място? За да могат — по техните умове — да останат за тях първите места. Същата подбуда към помирение имаха и фарисеите и садукееите, върли противници, когато трябваше да се иска да бъде убит Христос. Същата подбуда доведе и до помирението на Пилат с Ирод, когато трябваше да се отсъди Христос да бъде убит. О, братя мои, да не сключваме никога мир с неправдата срещу правдата. А винаги да търсим мир с Бога и със съвестта си. Боже, помогни ни да имаме винаги такъв мир. На Теб слава и хвала вовеки. Амин.

Превод от сръбски: Димка Савова